PAO / PKU

Asiantuntijalausunto
7.12.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

HE 43/2022 vp ja HE 313/2022 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ministeriö on aiemmin toimittanut valiokunnalle lausunnon koskien sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutoksia sekä vastineen valiokunnan saamiin media- ja viestintäalan toimijoiden lausuntoihin sekä Liikenne- ja viestintäviraston lausuntoon. LVM ei tässä lausunnossa toista aiemmin toimitetuissa lausunnoissa esitettyjä huomioita.

LVM huomioi, että nykyisellään oikeustilassa on epäselvyyttä alkuperäisen lähettämisen ja edelleen lähettämisen rajanvedon osalta. Epäselvyydet liittyvät etenkin kaapelioperaattoreiden suorittamaan televisio-ohjelmistojen jakeluun.

Suomessa televisiojakelumarkkina on rakentunut siten, että televisioyhtiöt hankkivat tarvittavat tekijänoikeudet suoran sopimisen kautta oikeudenhaltijoilta jakelutavasta riippumatta Suomen alueelle. Televisiojakelumarkkinan vakiintuneet menettelytavat ovat toimivia ja hyödyttävät sekä toimialaa että kotitalouksia. Koska televisioyhtiöillä ei ole omia antenni- tai kaapeliverkkoja, tapahtuu ohjelmistojen jakelu yleisölle Digitan antenniverkon ja operaattoreiden kaapeliverkkojen välityksellä. Vuonna 2020 54 % kotitalouksista vastaanotti televisiolähetykset kaapelitelevisioverkon kautta.

Perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan PeVL 58/2022 vp, että tekijänoikeudet kuuluvat perustuslaissa turvatun omaisuuden suojan piiriin. Viestinnän oikeudellisiin edellytyksiin liittyvän sääntelyn yhteydessä on huomioitava myös jokaiselle turvattu sananvapaus. Sananvapauteen liittyy oikeus ilmaista ja julkistaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä, mutta myös oikeus vastaanottaa näitä. Perustuslakivaliokunnan mukaan on tärkeää, että lainsäädännössä tulevat tasapainoisella tavalla huomioon otetuiksi kaikki sääntelyn kannalta merkitykselliset perusoikeudet. Valiokunnan mielestä esityksessä ei ole kaikilta osin riittävästi arvioitu direktiivien jättämän liikkumavaran käyttöä perus- ja ihmisoikeuksien kannalta. Edelleen perustuslakivaliokunta on todennut, että käsiteltävänä oleva lakiehdotus ei ole omiaan lisäämään sääntelyn selkeyttä ja ymmärrettävyyttä ja on pitänyt vaikeaselkoisuutta ongelmallisena tekijänoikeuslainsäädännön koskiessa lähes kaikkia ihmisiä.

Kansallisen liikkumavaran osalta LVM huomioi, että verkkolähetysdirektiivin 7 artiklan mukaan on kansallisessa harkintavallassa säätää verkkolähetys- sekä satelliitti- ja kaapelidirektiivin sääntöjen soveltamisesta tilanteissa, joissa alkuperäinen lähetys ja edelleenlähetys tapahtuvat molemmat niiden alueella. Hallituksen esityksessä on tämä liikkumavara hyödynnetty. Toisaalta esityksessä ei olla hyödynnetty verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan mukaista tarkempaa määritelmää edelleenlähetykselle, jonka mukaisesti edelleenlähetyksestä on kyse silloin, kun lähetys suoritetaan muun osapuolen kuin lähettäjäyrityksen toimesta tai tämän valvonnassa ja vastuulla.

Hallituksen esityksessä todetaan, että tärkein muutos edelleen lähettämistä koskevassa 25 h §:ssä on säännöksen muuttaminen teknologianeutraaliksi. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että teknologianeutraalisuuden periaate on tärkeä ja pitää olennaisena sananvapauden kannalta, että kotitalouksilla on jatkossakin pääsy maksuttomaan ja kattavaan televisio-ohjelmistoon jakelutavasta riippumatta.

Edellä esitetyn valossa LVM toteaa, että oikeustila selkeytyisi edelleen lähettämisen määritelmän pykälätason tarkennuksesta.

LVM:llä ei ole lausuttavaa täydentävästä hallituksen esityksestä HE 313/2022 vp.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 4
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi